

Javno naročanje, tehnične specifikacije in pripis ali enakovredno

Projektantski nadzor in vloga projektanta v času gradnje

**SPREMINJAMO
GRADBENO
KULTURO**

Ljubljana, 22.10.2014

mag. Vinko Volčanjek, univ.dipl.inž.el.

28.10.2014

“Odgovorni” investitor, projektant, nadzornik, izvajalec

1. Kaj pomeni izraz "odgovoren" in kako ga razumemo?
2. Etika in morala sta dva tesno povezana pojma, ki sta bistvo pojmovanja besede "odgovornost".
3. Poslovna etika bi naj pomenila neko dodano vrednost, ki zvišuje ugled. Iz tega izhaja načelo družbeno odgovornega ravnanja, to je pozitivna skrb za skupnost, okolje.
4. Kaj pravi pravopis? Zanimivo je, da beseda "odgovoren" dejansko ima več pomenov, tako tistega z negativnim prizvokom, kot pozitivnega.
 - v povedni rabi dolžen sprejeti sankcije, dati opravičilo,
 - ki si prizadeva zadovoljevati norme, izpolnjevati zahteve, dolžnosti,
 - ki zaradi pomembnosti, posledic zahteva veliko znanje, skrbnost,
 - v povedni rabi, ki je v takem odnosu do koga, da mu mora dajati pojasnilo, utemeljitev za svoje delo, ravnanje,
 - publ. pooblaščen, pristojen.

“Odgovorni” investitor, projektant, nadzornik, izvajalec

Odgovorni udeleženci gradnje:

- “Odgovoren investitor” se zaveda vloge in pomena projektanta v času gradnje in je to delo pripravljen ustrezno plačati. Projektanta obravnava kot svojega sodelavca.
- “Odgovoren nadzornik” bo aktivno vršil svoje delo in ne bo svojih obvez in vloge preusmeril na projektanta.
- “Odgovoren projektant” bo vestno opravljal svoje delo, v interesu investitorja, pri tem seveda s svojimi odločitvami ne bo oškodoval investicije.
- “Odgovoren izvajalec” bo delal v skladu s projektno dokumentacijo, v cilju, da objekt in vgrajena oprema dosežejo predpisan cilj in namen. Ne bo vsiljeval neprimernih rešitev, izdelkov in naprav slabše kvalitete. Po potrebi bo aktivno vključil projektanta in tudi priznaval njegovo delo. Od projektanta ne bo zahteval odločitev, ki škodijo investitorju.

Projektantski nadzor

1. ZGO ne pozna izraza “projektantski nadzor”.
2. ZGO-1B je uvedel sodelovanje projektanta v času gradnje v več členih:
 - 45. člen: določa, da odgovorni vodja projekta (OVP) nadzoruje, ali se gradnja objekta izvaja v skladu s projektom za pridobitev gradbenega dovoljenja (velja za projektanta PGD),
 - 83. člen, alineja (2): določa, da odgovorni projektant (OP) sproti potrjuje vse spremembe nastale med gradnjo (in morebitne dopolnitve projekta) (velja za projektanta PGD ali PZI, odvisno od nivoja spremembe),
 - 92. člen: opisuje "dokazilo o zanesljivosti objekta", v sklopu katerega odgovorni vodja projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja (OVP PGD) podpiše izjavo, da je objekt zgrajen v skladu s PGD (in posredno s tem tudi z izdanim gradbenim dovoljenjem).

Projektantski nadzor

Kaj je “projektantski nadzor”?

- V ZGO podane zahteve se pogosto zlorablajo in izkoriščajo kot oblika pritiska na projektanta, da mora zastonj opravljati dela t.im. "projektantskega nadzora", ki pa kot pojem ni definiran v Zakonu o graditvi objektov (ZGO).
- Projektantska pogodba predstavlja dvostransko obveznost, s katero se projektant obveže opraviti neko delo, naročnik pa, da bo opravljeno delo plačal.

Pri običajni pogodbi se smiselno upošteva, da dela projektanta, vezana na samo gradnjo, kljub zakonskim zahtevam o obveznem sodelovanju, niso vključena v pogodbeno razmerje. To je razumljivo, če izhajamo iz ugotovitve, da izdelava dokumentacije še ne pomeni odločitve investitorja o izvedbi gradnje, zato je ta dela ne morejo biti sestavni del običajne projektantske pogodbe.

Za svoja dela v času gradnje je torej projektant upravičen zahtevati predhodno sklenitev pogodbe oz. pridobiti naročilo.

Projektantski nadzor – po ZGO obvezni del

45. člen: odgovorni vodja projekta (OVP) nadzoruje, ali se gradnja objekta izvaja v skladu s projektom za pridobitev gradbenega dovoljenja:

- OVP PGD občasno (vendar sprotno) kontrolira ali gradnja poteka skladno z rešitvami podanimi v PGD - pri tem ne gre za dela, ki so v pristojnosti in dolžnosti odgovornega nadzornika,
- ni podane zakonske zahteve, da bi OVP ali OP redno (npr. dnevno ali tedensko) obiskoval gradbišče; je pa seveda potrebno, da gradbišče obiše večkrat, skladno z naravo in dinamiko gradnje,
- zakonska obveza pomeni obvezo za investitorja (da pogodbeno in finančno uredi odnos s projektantom) in projektanta,
- obseg del je smiselno pogodbeno opredeliti še pred pričetkom gradnje in ne na koncu, ko so dela že zaključena.

Posebni: dela izdelovalca požarnega elaborata za potrebe potrditve izkaza po končani gradnji, nujnost geomehanskega nadzora.

Projektantski nadzor – po ZGO obvezni del

92. člen: opisuje "dokazilo o zanesljivosti objekta", v sklopu katerega odgovorni vodja projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja (OVP PGD) podpiše izjavo, da je objekt zgrajen v skladu s PGD (in posredno s tem tudi z izdanim gradbenim dovoljenjem):

- pogoj za podpis izjave je skladna in korektna gradnja,
- pogoj je predhodno opravljeno delo "spremljanja gradnje",
- zakonska obveza pomeni obvezo za investitorja (da pogodbeno in finančno uredi odnos s projektantom) in projektanta,
- obseg del je smiselno pogodbeno opredeliti še pred pričetkom gradnje in ne na koncu, ko so dela že zaključena.

Če projektant smatra, da gradnja ni ustrezna, lahko podpis zavrne, seveda pa je dolžan ob tem podati ustrezno pisno obrazložitev.

Ob tem se zastavlja vprašanje, kakšno odgovornost pri podpisu dokazila o zanesljivosti prevzame OVP PGD? Ker so podpisniki dokazila o zanesljivosti vsi odgovorni akterji pri gradnji, je razumljivo, da projektant odgovarja zgolj za svoja dela, torej za projektiranje.

Projektantski nadzor – po ZGO (“pogojno”) obvezni del

83. člen, alineja (2): določa, da odgovorni projektant (OP) sproti potrjuje vse spremembe nastale med gradnjo (in morebitne dopolnitve projekta) (velja za projektanta PGD ali PZI, odvisno od nivoja spremembe):

- Gre za spremembe, do katerih pride na pobudo ene od strank v postopku gradnje (običajno sta to investitor ali izvajalec). Gre za dela, ki niso predmet običajne projektantske pogodbe in jih v fazi sklepanja pogodbe za izdelavo dokumentacije še ni mogoče ustrezno ovrednotiti, saj njihov obseg še ni znan. Projektant torej ni samoumevno in brez plačila dolžan opravljati del po 83. členu.
- Zahteva je podana v členu 83. člen (obveznosti izvajalca).

Opozorilo: Pogosto izvajalci GOI del zaradi neznanja ali namernega zavajanja obravnavajo (in tudi tako argumentirajo v primeru reklamacij) PID dokumentacijo kot potrditev projektanta in njegovo soglašanje z izvedenimi spremembami. PID dokumentacija je samo posnetek izvedenih del in NE POMENI soglašanje projektanta po določenih ZGO. Soglasje k spremembam je izvajalec dolžan pridobiti pred posegom, kar PID dokumentacija vsekakor ni in ne more biti.

Projektantski nadzor – spremembe

- Obravnavali bomo le spremembe vezane na spremembo opreme ali materialov.
- Pritiski izvajalca za pocenitve (in slabšo kvaliteto).
- Pogosti so celo pritiski javnih naročnikov, da projektant potrdi slabšo kvaliteto, pri čemer pa sami tega ne želijo pisno potrditi. Ker projektant ne sme oškodovati naročnika, bo v primeru potrditve vso odgovornost prevzel le nase.
- Ločiti moramo dela projektanta PGD in dela projektanta PZI, saj ne gre vedno za iste osebe.
- Potrditev spremembe (po sistemu “enakovredno” ali “zamenjava”) pogosto zahteva predhodne računske preverbe, včasih tudi spremembo projektnih rešitev!

Za vsa del vezana na spremembo je projektant upravičen do plačila:

- to velja tudi za primer, da je obravnaval in projektno reševal predlog spremembe, ki zaradi neustreznosti ni bil potrjen,
- to ne velja za primer reševanje (lastne) projektantske napake.

HVALA